

культури населення визначає не тільки сутність держави, а й умови економічного благополуччя та здоров'я нації. В країнах, де екологічна культура перебуває на високому рівні, перебуває під постійним контролем держави і ставиться у ранг державної політики, населення значно менше зазнає стресових ситуацій, ніж у регіонах зі слабким екологічним контролем. При більш тісному зв'язку суспільства з природою, розвиток вмінь активно і цілеспрямовано використовувати екологічні знання становлять найголовніше завдання екологічної освіти. Це завдання стоїть перед усіма ланками освіти і має вирішуватись безпосередньо суспільством.

Екологічна освіта, в межах навчання, робить внесок у новий погляд людини на навколишнє середовище, зокрема, цілісність природного і штучного, поєднуючи знання природничих і суспільних наук про середовище як єдиний і необхідний життєвий простір людини, який можна зберігати та примножувати при систематичному розвитку науки і техніки. Однак, екологічна освіта може поліпшувати якість життя людини у конкретному середовищі.

Враховуючи значимість екологічної освіти, слід визначити її природу і завдання. З огляду на те, що захист і поліпшення середовища потребують включення в цю діяльність широких мас населення різного віку, рівня освіти і різної професійної орієнтації, екологічна освіта повинна бути пристосована до всіх цих категорій населення, розвивати в них розуміння необхідності підтримувати екологічну рівновагу в середовищі, що оточує людину, і запобігати небезпеці, що може загрожувати людині в разі його порушення.

Сучасні дослідження зосереджені на нестачі висококваліфікованих фахівців у сфері екологічної безпеки. Сталий розвиток вимагає комплексного підходу між економікою та навколишнім середовищем. З огляду на сьогоденну ситуацію, надзвичайно важливо забезпечити додаткову підтримку екологічно орієнтованих установ та організацій, саме тому зростає потреба у кваліфікованих фахівцях. Автором зазначається, що екологічна освіта та виховання — це психолого-педагогічні процеси, що формують знання здобувачів про наукові основи природокористування, імперативні переконання та практичні навички, певна орієнтація, активна життєва позиція щодо захисту, збереження та множення території природних ресурсів і культури є актуальним відповідно до сучасних масштабів екологічної зміни, які становлять реальну загрозу життю людей.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні спеціалісти, розвиток фірми, антропогенне забруднення, екологічне формування.

УДК 37:004.8

THE PROBLEM OF DEVELOPING DIGITAL COMPETENCE IN FUTURE HISTORY TEACHERS

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ

В'ячеслав Корольов
здобувач 4 курсу третього

Viacheslav Korolov
getter of the 4th year of the third

(освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітньої програми «Освітні, педагогічні науки»
E-mail: Slavik95ua@gmail.com
ORCID 0009-0000-3483-1994
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

(educational and scientific) level of higher education of the educational program “Educational and Pedagogical Sciences”
E-mail: Slavik95ua@gmail.com
ORCID 0009-0000-3483-1994
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

ABSTRACT

The article addresses the problem of developing digital competence in future history teachers in the context of the need for future educators to swiftly adapt to digital learning environments, utilize digital resources and media, and transition to distance education. The author examines the reasons and consequences of transitioning to remote education and outlines the minimum resources required for providing quality and comprehensive learning. The article highlights the skills that future history teachers need to possess and emphasizes the components that can significantly enhance the teaching experience. The article also explores examples of services that can make history lessons more engaging and high-quality, specifically mentioning Discord and Mozaik Education as some of the top tools that can offer a professional level of instruction when used skillfully. The author notes the advantages of these services, suggesting that Mozaik Education is sufficient for offline lessons, while a hybrid of Mozaik Education and Discord is ideal for online classes due to their stability and extensive functionality. The author stresses that it's not enough to simply know the subject matter; teachers must also be proficient in using digital resources and selecting the right ones, developing digital competence to improve teaching skills both offline with appropriate equipment and online through external services. Additionally, the author points out the importance of continuously learning about the best services and improving related skills. The article concludes that developing digital competence is a crucial component of education, requiring significant attention, as modern teaching and challenges necessitate a shift to distance learning.

Key words: digital competence, higher education institution (HEI), applicant, history, information technologies.

Актуальність теми. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів історії набуває особливої важливості в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та зміни освітніх парадигм. У сучасному світі педагоги вже не можуть обмежуватися традиційними методами викладання; вони мають освоювати й впроваджувати новітні цифрові інструменти, щоб ефективно передавати знання учням, які виростили в умовах інформаційного суспільства. Цифрова компетентність стає не лише питанням професійної майстерності, але й гарантією конкурентоспроможності на ринку праці. Завдяки їй учителі зможуть створювати інтерактивні навчальні матеріали, використовувати онлайн-ресурси для поглибленого вивчення тем, а також забезпечувати високий рівень залучення учнів до освітнього процесу. Майбутні вчителі історії повинні вміти використовувати цифрові інструменти, щоб оживити минуле для своїх учнів. Інтерактивні карти, віртуальні тури по історичних місцях, мультимедійні презентації – усе це не лише робить навчання цікавим, а й сприяє кращому

засвоєнню матеріалу. Окрім того, цифрові навички дозволяють педагогам активно співпрацювати зі своїми колегами та експертами з різних куточків світу, обмінюватися досвідом та ресурсами. Уміння користуватися новітніми технологіями також робить учителів більш конкурентоспроможними на ринку праці, забезпечуючи їм можливість кар'єрного зростання та розвитку. Більш того, важливо також зазначити, що поворотними моментами задля популяризації цифрової компетентності майбутніх учителів історії також є події 2020 року пов'язані з COVID-19 а також із викликами в умовах сьогодення, які пов'язані із російською воєнною агресією через що, більшість навчальних закладів перейшло до навчання в дистанційній формі.

Отже, актуальність теми зумовлена швидкими темпами розвитку інформаційних технологій і зміненими вимогами до освітнього процесу, а також викликами в умовах сьогодення, які потребують від сучасного вчителя мати певні навички праці з цифровим середовищем та вчити здобувачів в цьому напрямку. Сучасні учні зростають в умовах цифрового суспільства, де доступ до інформації та технологій є буденністю. Учителі мають володіти навичками використання цифрових ресурсів для створення інтерактивних уроків, які стимулюють пізнавальну активність учнів та підвищують якість засвоєння навчального матеріалу. Формування цифрової компетентності у майбутніх учителів історії є необхідною умовою для їхньої професійної підготовки, що дозволить забезпечити ефективне навчання та адаптацію до змін освітнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливими поштовхами до покращення цифрової компетентності є виклики сьогодення, які пов'язані з такими причинами як пандемія COVID-19 та російська збройна агресія 24 лютого 2022 року. Але в цілому ситуація із зростанням інтересу до цифрової компетентності вчителя привертає увагу до себе багатьох науковців. Такі дослідники, як Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Н. Морзе та О. Спірін, аналізують сутність та структуру цифрової компетентності і цифрової культури майбутніх учителів (Жалдак, Рамський, Рафальська, 2009). Питання формування професійних компетентностей майбутніх педагогів з використанням цифрових освітніх технологій досліджуються Р. Гуревичем, Н. Морзе та О. Співаковським (Морзе, Кочарян, 2014). Праці В. Бикова, О. Глазунової та М. Шишкіної присвячені впровадженню цифрових освітніх технологій у вищій освіті (Биков, Шишкіна, 2016). Також важливим аспектом сьогодення є подальший розвиток цифрових компетентностей вчителя, тому сучасні дослідження демонструють підвищену важливість цифрової освіти. Учені досліджують такі аспекти як: розширення можливостей цифрових технологій та штучного інтелекту взагалі (Карташова, 2022) розвиток автентичних умов навчання в різних навчальних закладах (Карташова, 2020), створення вебсторінок або вебдодатків, які використовують контент з різних джерел для створення унікальних послуг з єдиним графічним інтерфейсом (Кравчина, 2022), проте саме контекст формування цифрової компетентності майбутніх учителів історії не є значною мірою освітленим і потребує детального розкриття.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Метою статті є дослідження актуальних викликів та можливостей, пов'язаних з формуванням цифрової компетентності у майбутніх учителів історії. Увага зосереджується на необхідності впровадження сучасних технологій у навчальний процес, зокрема в

методи викладання історичних дисциплін, щоб забезпечити високу якість освіти та підготовку конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Викладання таких дисциплін, як історія, становить певні виклики, оскільки вимагає поєднання глибоких знань із предмету та сучасних цифрових технологій. У сучасному світі, де інформаційно-комунікаційні технології займають важливе місце в освітньому процесі, викладачі історії повинні не лише володіти традиційними методиками викладання, а й активно використовувати цифрові ресурси для підвищення ефективності навчання. Сучасні учні виростили в середовищі, де технології постійно змінюють спосіб отримання та опрацювання інформації, тому історія як наука потребує інтеграції новітніх технологічних підходів у процес викладання.

Історія, як дисципліна, нерозривно пов'язана з вивченням великої кількості джерел, документів, архівних матеріалів та фактів. Це створює необхідність не тільки в аналізі інформації, але й у тому, щоб зробити процес навчання максимально наочним і доступним для сучасних учнів. Викладачі історії стикаються з необхідністю впровадження цифрових технологій для того, щоб донести складні історичні події через використання мультимедійних ресурсів: інтерактивних карт, відеоматеріалів, 3D-моделей, віртуальних турів тощо. Такі інструменти дозволяють візуалізувати історичні події, зробити їх більш зрозумілими та цікавими для учнів, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Цифрові компетентності майбутніх вчителів історії є одним із ключових аспектів їхньої професійної підготовки. Це включає в себе вміння працювати з комп'ютером, використовувати спеціалізовані програми та ресурси для пошуку, аналізу та представлення інформації. Майбутні вчителі повинні вміти створювати інтерактивні уроки, які б залучали учнів і допомагали їм краще засвоювати матеріал. Володіння цифровими технологіями дозволяє викладачам виходити за межі традиційних підходів до навчання і пропонувати учням більш інтерактивний та сучасний формат занять.

Одним із важливих завдань сучасного викладача є адаптація навчальних матеріалів під нові формати та технології. Замість сухого викладу фактів, уроки історії можуть бути доповнені цифровими ресурсами, які дозволяють учням "зануритися" в певну епоху, вивчити історичні події через інтерактивні моделі, відео або віртуальні екскурсії історичними місцями. Цифрові технології відкривають можливості для створення віртуальних подорожей у минуле, що не лише сприяє кращому розумінню матеріалу, але й робить навчання більш цікавим та захоплюючим.

Щоб забезпечити якісне викладання історії, майбутнім вчителям необхідно оволодіти цифровими навичками, які допоможуть їм адаптувати свої уроки до потреб учнів, що виростили в епоху цифрової інформації. Викладачі мають знати, як знаходити надійні джерела, як створювати наочні та інтерактивні презентації, як використовувати новітні освітні платформи для проведення занять онлайн чи в змішаному форматі.

Отже, цифрові компетентності викладачів історії є вирішальними для їхньої професійної діяльності. Вони не лише допомагають забезпечити динамічний та інноваційний підхід до викладання, а й сприяють тому, щоб процес навчання відповідав сучасним вимогам та очікуванням учнів. Інтеграція цифрових

технологій у викладання історії дозволяє робити уроки більш цікавими, наочними та ефективними, відкриваючи нові горизонти для освітнього процесу.

Одним із найважливіших елементів викладання історії є наочність, оскільки історичні події, явища та процеси часто вимагають візуального представлення для їхнього кращого розуміння. Учні значно краще засвоюють інформацію, коли вона подається у зрозумілій і доступній формі. Історія – це не лише запам'ятовування дат і фактів, але й глибоке занурення в культурні, політичні та соціальні контексти минулого. Тому наочність стає ключовим інструментом для того, щоб зробити цей процес більш цікавим і доступним для сучасних учнів.

У сучасному цифровому світі вчителі історії мають унікальні можливості для створення інтерактивних і захоплюючих занять, використовуючи різноманітні цифрові ресурси. Традиційні методи, такі як лекції та підручники, вже не є достатніми для того, щоб зацікавити учнів і забезпечити їм повне розуміння історичних подій. Тут на допомогу приходять сучасні технології, які дозволяють не лише вивчати історію, але й буквально "побачити" її.

Інтерактивні карти є одним із найбільш потужних інструментів для візуалізації історичних подій. Вони дають змогу учням побачити географічні зміни, пересування армій, територіальні поділи або розвиток цивілізацій у часі та просторі. Наприклад, карти, які показують хід воєнних кампаній або зміни кордонів держав, дозволяють краще зрозуміти причини та наслідки історичних подій. Крім того, інтерактивні карти дають можливість учням самостійно досліджувати, здійснювати масштабування і детально вивчати різні регіони, що стимулює їхнє мислення та інтерес до теми.

Хронологічні лінії подій також є важливим інструментом наочності. Вони дозволяють представити події у послідовності, що допомагає учням структурувати інформацію та краще розуміти взаємозв'язок між подіями. Така візуалізація дає змогу зосередитися на ключових моментах і простежити розвиток історичних процесів у часі. Використання цифрових хронологічних ліній дозволяє створювати динамічні та інтерактивні матеріали, де учні можуть самостійно переміщуватися між подіями, вивчати додаткову інформацію та отримувати контекст, що значно підвищує рівень розуміння.

Мультимедійні презентації дозволяють поєднувати текстову, графічну та аудіовізуальну інформацію. Використання відео, зображень, анімацій або інтерактивних елементів у презентаціях робить уроки набагато цікавішими та захоплюючими. Наприклад, відеоматеріали, які демонструють реконструкції історичних подій або культурних явищ, дозволяють учням побачити, як жили люди в минулому, які були особливості їхнього побуту, архітектури, одягу тощо. Такий підхід не тільки підвищує інтерес до теми, але й стимулює критичне мислення та здатність аналізувати побачене.

Віртуальні екскурсії є ще одним інноваційним інструментом для вивчення історії. Завдяки сучасним технологіям, учні можуть здійснити віртуальні подорожі до історичних місць, музеїв або археологічних пам'яток, не виходячи з класу. Це дозволяє не лише побачити важливі місця, але й дізнатися більше про їхній контекст, історичну значимість та культурну спадщину. Віртуальні екскурсії можуть стати чудовим способом для вивчення історії архітектури, мистецтва або стародавніх цивілізацій, оскільки вони дозволяють учням глибше

зануритися в середовище минулого.

Тому майбутнім вчителям історії необхідно володіти не тільки знаннями з історії, але й навичками роботи з цифровими інструментами для створення інтерактивних занять. Це дозволить стимулювати інтерес учнів до предмету, зробити уроки більш динамічними та інтерактивними, що, в свою чергу, сприятиме кращому засвоєнню матеріалу. Знання таких інструментів, як інтерактивні карти, хронологічні лінії, мультимедійні презентації та віртуальні екскурсії, допоможе викладачам створювати сучасні уроки, які відповідають потребам нових поколінь учнів, що живуть у цифровому світі.

Інтернет надає величезну кількість ресурсів, які можуть допомогти вчителям підвищити їхню цифрову компетентність. Від онлайн-курсів до платформ для створення мультимедійного контенту, освітні ресурси стають все більш доступними, що відкриває нові можливості для професійного розвитку педагогів. Однак важливо пам'ятати, що не всі ресурси є однаково ефективними та корисними для викладання, особливо в умовах сучасної освіти, де цифрові навички повинні бути інтегровані у щоденну педагогічну практику.

Критерії вибору цифрових ресурсів повинні базуватися на декількох факторах. По-перше, це їхня універсальність – можливість працювати на різних пристроях, таких як комп'ютери, ноутбуки, планшети, смартфони та інші. У сучасному світі учні й вчителі використовують різні девайси для навчання, тому важливо, щоб освітні платформи мали кросплатформену підтримку. Це забезпечує гнучкість доступу до навчальних матеріалів і дозволяє учасникам процесу навчання працювати з ними в будь-який час і з будь-якого місця. Наприклад, якщо платформа доступна тільки на комп'ютері або ноутбуці, це може обмежити її використання для тих, хто частіше працює з мобільними пристроями.

Універсальність ресурсів також сприяє тому, що вчителі можуть легко адаптувати свій навчальний процес до різних умов. Наприклад, під час змішаного або дистанційного навчання, коли учні можуть перебувати вдома або в різних місцях, важливо, щоб вони могли отримати доступ до тих самих навчальних матеріалів на своїх телефонах або планшетах. Це особливо актуально в сучасних умовах, коли багато шкіл використовують гібридні моделі навчання, де частина занять проходить онлайн. Вчителі, які володіють цифровими компетенціями і використовують платформи, доступні з різних пристроїв, можуть забезпечити більш системний та організований підхід до викладання.

По-друге, важливо звернути увагу на функціонал ресурсів. Окрім доступності на різних пристроях, платформи повинні надавати можливість працювати з широким спектром освітніх інструментів – це можуть бути інтерактивні тести, віртуальні дошки, інструменти для створення та демонстрації мультимедійного контенту, а також засоби для спільної роботи в режимі реального часу. Наприклад, платформи, що пропонують можливість створення інтерактивних уроків або відеоконференцій, можуть суттєво підвищити якість занять і зробити їх більш цікавими для учнів. Інтерактивні інструменти, такі як вбудовані тести, вікторини, можливість перегляду і коментування документів, дозволяють вчителю не лише передавати знання, але й активно залучати учнів до процесу навчання, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Окрім технічних аспектів, важливим критерієм вибору платформ є змістовна цінність ресурсів. Навчальні платформи повинні забезпечувати не

тільки можливість доступу до матеріалів, але й сприяти розвитку критичного мислення, навичок аналізу та самостійного навчання. Тому вчителям варто звертати увагу на ті ресурси, які пропонують якісні, перевірені матеріали з відповідною науковою базою. Вибір платформ, що мають у своїй основі науково обґрунтовані дані та надають учням можливість отримувати глибокі знання, є одним із важливих аспектів забезпечення якісної освіти.

Не менш важливою є доступність і зручність використання цих ресурсів. Універсальні освітні платформи повинні мати інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, щоб учителі могли легко вчитися використовувати їх без витрати зайвого часу на освоєння складних технологій. Це дозволить педагогам більше часу приділяти підготовці уроків та взаємодії з учнями, замість вирішення технічних проблем. Крім того, ресурси повинні надавати можливості для постійного оновлення знань і навичок вчителів через додаткові матеріали, тренінги або вебінари, що сприяють професійному зростанню.

Таким чином, для підвищення цифрової компетентності вчителів важливо не лише використовувати різноманітні ресурси, але й ретельно обирати ті, що відповідають сучасним освітнім потребам. Універсальність, кросплатформеність, широкий функціонал та змістовна цінність – це основні критерії, на які варто орієнтуватися при виборі платформ для навчання. Тільки таким чином можна забезпечити, щоб цифрові технології дійсно працювали на благо освітнього процесу, роблячи його більш ефективним, доступним та адаптованим до умов сучасного світу.

Розвиток цифрових компетентностей є невід'ємною частиною підготовки сучасного вчителя. Під поняттям «цифрова компетентність» розуміють динамічну комбінацію знань, умінь, навичок та способів мислення, які дозволяють ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній діяльності. Це не лише технічні знання, але й здатність критично оцінювати інформацію, адаптувати її до потреб учнів та використовувати цифрові технології для покращення якості навчання.

Формування цифрової компетентності серед вчителів стикається з низкою викликів, які виходять за межі простої відсутності технічних навичок. Хоча вміння працювати з цифровими інструментами є базовою вимогою, проблеми лежать глибше – у самих підходах до навчання та способах інтеграції сучасних технологій у педагогічний процес. Використання цифрових ресурсів в освіті не повинно зводитися лише до освоєння технічних можливостей. Це також питання розуміння, як ці технології можуть трансформувати навчання і зробити його більш ефективним і привабливим для сучасних учнів.

Перегляд підходів до викладання є ключовим аспектом. Традиційні методи навчання, засновані на односторонньому передаванні інформації від вчителя до учня, стають менш актуальними в епоху цифрових технологій. Учні тепер мають доступ до величезних обсягів інформації в інтернеті, тому викладачі повинні змінювати свої підходи, щоб зробити уроки більш інтерактивними, практично орієнтованими та адаптованими до потреб сучасного покоління. Важливо інтегрувати технології так, щоб вони не просто допомагали вчителю подавати матеріал, а й залучали учнів до активного навчання через цифрові платформи, віртуальні лабораторії, симуляції та інші інноваційні методи.

Інтеграція сучасних технологій у педагогічний процес має бути комплексною та продуманою. Використання нових цифрових інструментів повинно не лише доповнювати, а й покращувати якість навчання, забезпечувати можливість отримання глибших знань та навичок. Це передбачає не лише знайомство з конкретними програмами чи додатками, але й розуміння того, як вони можуть бути застосовані для розвитку критичного мислення, креативності та самостійності учнів. Викладачі повинні бачити технології як інструмент для розвитку когнітивних і комунікативних навичок учнів, а не лише як допоміжний засіб для демонстрації матеріалу.

Розвиток цифрової культури серед вчителів також є важливим аспектом. Під цифровою культурою розуміється не лише здатність використовувати сучасні технології, а й формування відповідального ставлення до інформаційних ресурсів, захисту персональних даних, дотримання етичних норм при роботі в онлайн-середовищі та критичного мислення в умовах інформаційного перенасичення. Вчителі повинні розуміти, як вибирати надійні джерела, оцінювати інформацію і навчати цьому своїх учнів, оскільки вони є ключовими учасниками процесу формування у школярів інформаційної грамотності.

Для ефективного формування цифрової компетентності систематична підготовка вчителів є необхідною умовою. Це включає розробку спеціалізованих навчальних програм та курсів підвищення кваліфікації, які допоможуть викладачам адаптуватися до швидких технологічних змін. Навчальні програми повинні охоплювати не тільки технічні аспекти, такі як використання програмного забезпечення або робота з мультимедійними ресурсами, але й педагогічні – як зробити навчальний процес інклюзивним, гнучким та персоналізованим завдяки цифровим інструментам. Крім того, важливо, щоб такі програми були постійно оновлюваними, оскільки технології розвиваються швидко, і вчителям необхідно встигати за новими тенденціями.

Без такої підтримки та підготовки вчителі можуть зіткнутися з серйозними труднощами у впровадженні новітніх технологій у свої заняття. Відсутність належної підготовки може призвести до того, що технології будуть використовуватися поверхнево, без розуміння їхніх можливостей і впливу на навчальний процес. Це, в свою чергу, може знизити якість освіти, оскільки учні не отримуватимуть максимальних переваг від цифрового навчання. Наприклад, якщо вчитель не має навичок роботи з інтерактивними платформами або мультимедійними ресурсами, це може обмежити його здатність створювати цікаві та наочні уроки, що відповідатимуть очікуванням сучасних учнів.

Таким чином, розвиток цифрових компетенцій вчителів є важливою умовою для забезпечення високого рівня освіти в умовах сучасних викликів. Це вимагає комплексного підходу, який включає не лише технічні знання, але й готовність до перегляду педагогічних підходів, інтеграції новітніх технологій і розвитку цифрової культури. Систематичне навчання та підтримка викладачів допоможе їм впроваджувати технології ефективно, що сприятиме покращенню якості освітнього процесу та його відповідності сучасним стандартам.

Одним із ключових ресурсів, який може значно сприяти розвитку цифрової компетентності майбутніх вчителів історії, є Mozaik Education. Цей унікальний сервіс пропонує широкий спектр інструментів для викладання, зокрема повноцінні 3D-сцени, які можна використовувати для вивчення

історичних подій, культурних пам'яток та архітектури. Використання таких інструментів дозволяє проводити уроки історії у форматі віртуальних турів, даючи змогу учням відчувати себе у ролі свідків історичних подій. Наприклад, за допомогою 3D-сцен Mozaik можна оглядати архітектурні споруди або історичні місця з перспективи людини, яка жила в певний історичний період, що робить навчання більш захопливим і наочним.

На платформі Mozaik представлено багатий контент: від електронних підручників, зображень та відеоматеріалів до інтерактивних 3D-сцен, які дозволяють глибше зануритися в матеріал. Використання таких ресурсів сприяє підвищенню якості викладання та стимулює учнів до активного вивчення історії. Однією з переваг Mozaik є те, що він доступний як на комп'ютерах і ноутбуках, так і на мобільних пристроях – телефонах і планшетах. Це робить його універсальним інструментом для навчання як у класі, так і в дистанційному форматі.

Однак, коли йдеться про дистанційне навчання, Mozaik можна поєднати з іншим потужним інструментом – Discord. Discord – це платформа для миттєвого обміну повідомленнями, з підтримкою VoIP та відеоконференцій. Вона розроблена для різних спільнот за інтересами, але має багато функцій, які ідеально підходять для освітніх цілей. У порівнянні з традиційними месенджерами, Discord пропонує значно ширший функціонал. Зокрема, можна одночасно аналізувати і обговорювати 3D-сцени, карти, зображення та інші мультимедійні матеріали, що робить процес навчання більш інтерактивним.

Серед основних переваг Discord є його кросплатформність: сервіс підтримується на Windows, Mac, Linux, а також на мобільних платформах iOS та Android. Крім того, користувачі можуть використовувати Discord без необхідності завантаження додатку – за допомогою веб-версії, що працює через будь-який браузер. Це робить його зручним для використання в різних навчальних ситуаціях.

Один з ключових плюсів використання Discord полягає в його популярності серед студентів та здобувачів освіти. Багато з них вже активно використовують цей сервіс для спілкування в різних спільнотах, тому інтеграція цього інструменту в навчальний процес не вимагатиме від учнів додаткового навчання чи адаптації до нової платформи. Викладачі можуть легко організувати навчальні сесії, використовуючи різні функції Discord: інтерактивні дошки, демонстрацію екрану, можливість створення окремих тематичних чатів для різних курсів або груп студентів, обмін файлами та медіаконтентом.

Discord також пропонує необмежену кількість місць на одному сервері, що дозволяє зібрати велику кількість учасників для лекцій або обговорень. Важливо, що всі ці функції працюють у комплексі, створюючи багатофункціональне середовище для викладача, яке може бути ефективно використане для інтерактивних уроків з історії.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів історії – це одна з актуальних освітніх проблем нашого часу. У першу чергу, це пов'язано з потребою адаптації до швидко розвиваючих технологій та зміною освітнього середовища а також адаптації до викликів сьогодення, пов'язаних з умовами які потребують переходу до дистанційного навчання.

Для майбутніх учителів історії важливо не лише володіти знаннями з історії,

але й уміти користуватися цифровими інструментами для створення інтерактивних уроків, що сприяють кращому засвоєнню матеріалу учнями. Це включає використання мультимедійних ресурсів, віртуальних турів, інтерактивних карт та інших технологій. Більш того, варто обрати кращий сервіс для передачі інформації, за допомогою якого можна досягти значних успіхів в покращенні зв'язку зі здобувачами і мати змогу надати їм стабільний доступ до якісних знань.

Таким чином, успішне формування цифрової компетентності майбутніх учителів історії є ключовим елементом для забезпечення високого рівня освіти та підготовки до викликів сучасного цифрового світу.

Перспективним вважаємо подальше дослідження проблеми розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів історії в залежності від напрямів професійної діяльності.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Биков, В. & Лещенко, М. (2016). Цифрова гуманістична педагогіка відкритої освіти. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 4, 115-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_13

Биков, В. & Шишкіна М. (2016). Хмарні технології як імператив модернізації освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 4, 55-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_8

Жалдак, М.І., Рамський, Ю.С. & Рафальська, М.В. (2009). Модель системи соціально-професійних компетентностей вчителя інформатики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*, 7, 3-10. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/895>

Карташова, Л.А. (2022). Цифрові технології для створення навчального середовища нового покоління як екосистеми. *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи* (с. 28-31). Київ. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731109/>

Карташова, Л.А. & Пліш, І.В. (2020). Цифровий порядок денний розвитку освіти: спрямованість на формування цифрових компетентностей. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*, 1(11), 135-139. URL: <https://pp-msu.com.ua/uk/journals/tom-6-1-2020/tsifrovu-poryadok-denny-rozvitku-osviti-spryamovanist-na-formuvannya-tsifrovikh-kompetentnostey>

Кравчина, О. (2022). Методи кібергієни для організації безпечного дистанційного навчання у школі. *Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи* (с. 42-48). Київ. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731095/1/ЦИФРОВА%20КОМПЕТЕНТНІСТЬ%20вчителя_%202022.pdf

Морзе, Н.В. (2010). Інформатична компетентність учнів може бути вищою від компетентності тих, хто їх навчає? (за матеріалами моніторингового дослідження з інформатичних компетентностей випускників в Україні). *Комп'ютер у школі та сім'ї*, 8, 3-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2010_8_2

Морзе, Н.В. & Кочарян, А.Б. (2014). Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 5, 27-39. URL: <https://doi.org/10.26907/2542-0402.2014.5.27-39>

http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2014_43_5_5

Офіційний веб сайт Mozaik. (б.д.). URL: <https://ua.mozaweb.com>

REFERENCES

Bykov, V. & Leshhenko, M. (2016). Tsyfrova humanistychna pedahohika vidkrytoyi osvity [Digital Humanistic Pedagogy of Open Education]. *Teoriya i praktyka upravlinnya sotsial'nymy systemamy*, 4, 115-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_13 [in Ukrainian].

Bykov, V. & Shyshkina M. (2016). Khmarni tekhnolohiyi yak imperatyv modernizatsiyi osvityno-naukovoho seredovyscha vyshchoho navchal'noho zakladu [Cloud technologies as an imperative to modernize the educational and scientific environment of a higher educational institution]. *Teoriya i praktyka upravlinnya sotsial'nymy systemamy*, 4, 55-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_8 [in Ukrainian].

Zhaldak, M.I., Ramskyj, Ju.S. & Rafaljsjka, M.V. (2009). Model' systemy sotsial'no-profesijnnykh kompetentnostey vchytelya informatyky [Model of the system of social and professional competences of the teacher of informatics]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 2. Komp'yuterno-orijentovani systemy navchannya*, 7, 3-10. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/895> [in Ukrainian].

Kartashova, L.A. (2022). Tsyfrovi tekhnolohiyi dlya stvorennya navchal'noho seredovyscha novoho pokolinnya yak ekosystemy [Digital technologies for creating a next-generation learning environment as an ecosystem.]. *Tsyfrova kompetentnist' suchasnoho vchytelya novoyi ukrayins'koyi shkoly* (s. 28-31). Kyiv. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731109/> [in Ukrainian].

Kartashova, L.A. & Plish, I.V. (2020). Tsyfrovyi poriadok denniy rozvytku osvity: spriamovanist na formuvannya tsyfrovyykh kompetentnosti [The digital education development agenda: focus on developing digital competencies]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Pedahohika ta psykholohiia»*, 1(11), 135-139. URL: <https://pp-msu.com.ua/uk/journals/tom-6-1-2020/tsifrovy-poryadok-denny-rozvitku-osvity-spryamovanist-na-formuvannya-tsifrovikh-kompetentnostey> [in Ukrainian].

Kravchyna, O. (2022). Metody kiberhihieny dlia orhanizatsii bezpechnoho dystantsiinoho navchannya u shkoli [Methods of cyber hygiene for organizing safe distance learning in schools]. *Tsyfrova kompetentnist' suchasnoho vchytelya novoyi ukrayins'koyi shkoly* (s. 42-48). Kyiv. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731095/1/ЦИФРОВА%20КОМПЕТЕНТНІСТЬ%20вчителя_%202022.pdf [in Ukrainian].

Morze, N.V. (2010). Informatychna kompetentnist' uchniv mozhe buty vyshchoyu vid kompetentnosti tykh, khto yikh navchaye? (za materialamy monitorynhovoho doslidzhennya z informatychnyykh kompetentnostey vypusknnykiv v Ukrayini) [Informational competence of students may be higher than the competence of those who teach them? (on the basis of the materials of the monitoring research on the competence of graduates in Ukraine)]. *Komp'yuter u shkoli ta sim'yi*, 8, 3-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2010_8_2 [in Ukrainian].

Morze, N.V. & Kocharjan, A.B. (2014). Model' standartu IKT-kompetentnosti vykladachiv universytetu v konteksti pidvyshchennya yakosti osvity [Model of the standard of ICT competence of university teachers in the context of improving the

quality of education]. *Informatsiyni tekhnolohiyi i zasoby navchannya*, 5, 27–39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2014_43_5_5 [in Ukrainian].

Ofitsiynyy veb sayt Mozaik. (b.d.). [Mozaik official website]. URL: <https://ua.mozaweb.com> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті розглядається проблема формування цифрової компетентності майбутніх учителів історії в контексті необхідності адаптації майбутніх вчителів до скорішого переходу до цифрових освітніх середовищ, використання цифрових джерел, медіа ресурсів а також до переходу до дистанційної освіти. Автор розглядає причини і наслідки переходу до дистанційної освіти, а також необхідні мінімальні ресурси для втілення якісного та комплексного навчання. Автор зазначає якими навичками повинні володіти майбутні вчителі історії а також наголошує на тих складових, які можуть допомогти значною мірою покращити досвід проведення занять з історії. В статті було розглянуто приклад сервісів які можуть допомогти зробити заняття з історії не тільки цікавішими, а й якісними, а саме було розглянуто сервіси discord та Mozaik Education як одні з найякісніших і які можуть надати заняттям з історії професійного рівня при певній вправності викладача. Так автор зазначає певні переваги з боку цих сервісів, так, він наголошує на тому, якщо це офлайн заняття, то сервісу Mozaik Education може бути достатньо, але при онлайн занятті це повинен бути гібрид сервісів Mozaik та discord, тому що обидва сервіси дуже стабільні і мають поширений функціонал серед інших схожих сервісів, і який буде в нагоді майбутнім вчителям історії. Автор наголошує на тому, що недостатньо володіти предметом, важливо це й володіти цифровими джерелами, і вміти обирати правильні джерела, мати цифрову компетентність, завдяки якій можна покращити навички викладання історії як в офлайн режимі при належному обладнанні так і в форматі онлайн, за допомогою сторонніх сервісів. Більш того, викладач повинен дізнаватися про краці сервіси та намагатися покращувати свої навички та пов'язані з користуванням даними джерелами. Автор також зазначив, що формування цифрової компетентності це важлива складова освіти, до якої потрібно приділити достатньо уваги, тому що навчання, та виклики сьогодення потребують переходу до дистанційної освіти.

Ключові слова: цифрова компетентність, ЗВО, здобувач, історія, інформаційні технології.

УДК 159.9:37.015.3

DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE DURING PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Наталія Шарата

доктор педагогічних наук, професор,

Nataliia Sharata

D.Sc. in Pedagogy, Professor,